

Las Cicindelas catalanas (Cal.)

Formas catalanas de la *C. Maura* L.

per Asenci Codina

Característich d' aquesta *Cicindela*, es, que la màcula del disch del élitre baxi més ó menos respecte de la màcula marginal mitjana, quedant paralela ó be de través y que 'l càp y scut del coll siguen algunes vegades, blau d' acer, més ó menos color d' eram ó molt rare verdós y per lo tant, generalment de distinct color dels élitres que son sempre d' un negre mat. Lo que 'l càp y scut del coll siguen més ó menos de color d' eram ó dels altres colors, ha sigut causa, de que anteriorment, alguns autors (Horn, Beuthin, Fleutiaux), distingissen en la *C. Maura* dos distinctes formes, que varían en lo dibuix, paralelament y enterament del mateix modo, y que 's trobavan sovint barrejades, encare que un autor (Kraatz), afirmava que la forma ab lo càp y scut del coll més ó menos de color d' eram (*arenaria* Kr.) era exclusiva del Nord Africa (Tunis); seguint-se d' aquí una serie supèrflua de noms espcials aplicats cada un á una distincta forma de dibuix d' un perfecte paralelisme en las dos formas de color quals tipos son *Maura* L. y *arenaria* Kr. Modernament (Horn *) considera els disset noms dats pèls autors á altres tantes formes de dibuix ó color de *C. Maura* L. com sinònims d' aquesta. Un altre autor (Ksiki **) escolleix d' entre aquexos disset noms, quatre (*punctigera* Kr., *sicula* Costa, *humeralis* Beuth., *apicalis* Kr), que aplica com principals aberracions de dibuix de la *C. Maura* L., y un (*arenaria* Kr.) com á varietat ó raça distincta d' aquesta, dintre las palaearticas.

Es precisament entre las aberracions de dibuix de la típica *C. Maura* L., que aquexa se troba ben representada á Catalunya. La *C. Maura* L. S. N. ed. X, p. 407, f. 1, «Nigra, elytris punctis sex albis; tertio et quarto parallelo»: no l' he vista de Catalunya; enca-

* Syst. Index der Cicind. p. 28.

** Cat. Col. Europae, etc., ed. 1906, p. 3.

re que no desconfio de trobar algun dia entre las aberracions de dibuix que á continuació cito, algun eczemplar sporàdich ab dibuix molt aproximadament al tipu.

La a. *punctigera* Kr. E. N. 1890, p. 178, f. 2, ó eczemplars negre mat, ab la màcula del disch del élitre més baixa que la marginal mitjana y completament separades, es comú, desde 'ls primers hermosos días de Juny á mitjans d' Agost en terrenos argilenchs, dessecats, pobres d' herba y bén assoleyats, de les vores dels réchs, canals; etc. Es fácil observar en aqueixos llochs á flor de terra els orificis ó xemeneyas aillades d' ahont sorten per primera vegada ex-ninfa. Els demés días acostuman amagar-se entre las herbes vehinas y unicament al dematí, després que 'l sol ha secat l' humiditat de la nit ó rosada, se desdixen á dexar l' amagatall, per aplegar-se generalment prop del lloch ahon han nascut. Allí prenen apaciblement el sol, aturades molt rato al mateix lloch, donant curtes corredijas, perseguint á les formigas, que es el seu principal aliment, enllepolidas ab les despulles d' algun cargol, barallant-se sovint per una presa, ó senzillament aparellant-se á la fi de perpetuar la especia. Al entrar dins del seu domini, no donan mostra de gran sust ó sfereiment, limitant-se les més properes á dar una volada molt planera allunyant-se alguns passos y algunas vegadas solament descriuent en el vol un arch de cercle y tornan á parar-se á detras del intrus. L' he cassada molt abundant en hermosos días á la fi de Juny, en la desembocadura del riu Llobregat, prop de la farola, en les vores d' un rech. Ab la mànega de glassa poden empresonar-se-n moltes en poch rato. Alguna vegada he observat, spècialment cassant en hores de molt sol, que una vegada empresonada en la mànega de glassa, es tal el furor que d' ella s' apodera, que vola dintre y butzina com si fós un gros dípter, mossegant y aferrant-se ab les mandíbules á la glassa ab força tal que, més d' un cop al intentar separar-la, tirant d' ella agafant-la per l' abdomen, ha dexat lo càp obstinadament aferrat á la glassa, abans que dexar la presa, quedant axí decapitada. A mitja tarda si el sol no te força ó abans en días nuvolosos, s' amagan, de modo que se fá difícil veuren alguna. Junt ab ella se troba més sovint encare la a. *sicula* Costa Corr. Zool. I. p. 40, f. 3, que se refereix als matexos eczemplars, ab las citadas màculas tercera y quarta confluents. Sinònim d' aquesta aberració es *Mülleri* Beuth. E. N. 1890, p. 71, ab qual nom, generalment he vist rotulades ací totes les *C. Maura* de Catalunya en les colleccions particulars y mu-

seus. Encare que strictament el nom de *Mülleri*, correspon als eczemplar de la *Maura* ab les màcules tercera y quarta, confluents y formant linia al través, com son en general totes les *C. Maura* de Catalunya, á la fi de simplificar la ya molt supèrflua nomenclatura, lo millor es referir-se al nom més antich, encare que aqueix, com en lo cas present, s' haja dat als eczemplars de la *C. Maurà*, ab la màcula tercera y quarta confluents y formant linia horizontal; axí, com sembla que la opinió se inclina, tenim, que totes las *C. Maura* ab les dites màcules confluents ya sigan en linia horizontal ó més ó menos de través son a. *sicula* Costa, passant á sinonimies d' aquesta, els quatre noms altres *recta* Kr. *maura* Kr. *arenaria* Beuth. y *Mülleri* Beuth, dats pels respectius autors á distintes formas—*connata* de la *C. Maura* L. Ja el Sr. Cuní * ab molt bon criteri, en 1876 tenia aqueixa Cicindela, com *Maura—Sicula*, molt abans que verosimilment el señor Müller la comunicés al Sr. Beuthin, el qual va dar l' hi un nom nou en 1890, que encare que 'ns recorda á D. Daniel Müller, distingit entomólech, que cassá ab assiduytat en nostre comarca, no per axó dexa de fatigar la memoria ya prou sobrecarregada ab un nom més. Aquexa aberració es aquí la més abundant y la genuina representant de la *C. Maura* á Catalunya. Molt més escasa aquí, casi diré rare, es un altre aberració de dibuix, ó siga la forma-apical de la *Maura* per unió de les màcules quinta y sexta, que tinch sota 'ls ulls y que correspon á la a. apicalis Kr. E. N. 1890, p. 138, f. 4. L' eczemplar d'aquesta aberració trobada á Balaguer el 3. VIII 09, per nostre honorable consoci el P. Navás, es molt remarcable, no tant sols per tractar-se d' un eczemplar relativament molt petit, sino també per presentar la forma-connata á l' élitre dret, mentres l' esquerre té les màcules tercera y quarta separades; de modo, que lo seu nomcomplert, es *Maura-punctigera-sicula apicalis*, ó sigan las tres aberracions de dibuix de la *C. Maura*, observadas á Catalunya, totes, en lo mateix eczemplar. Per altre part, molt abundan els eczemplars *punctigera-sicula* y d' altres ab perllongaments transitoris entre las dos formes. Tant superfluu resulta dar un nom special á cada noba forma de dibuix dintre de la mateixa especie! La *C. Maura*, se troba á Sicilia, Chipre y España en Europa. Sobre 'ls llochs y temps de trobar-la ací, consultar al Catàlech del Sr. Cuní l. c. La citació de dit señor d' haber-se trobat á Rosas, prop del mar, en la desem-

* Cat. met. y raz. de los Col, observ. en Catal. p. 3.

bocadura dels torrents, es molt interesant, puix, resultaria que lo citat punt, es lo més septentrional d' Europa ahon s' ha trobat la *C. Maura*. El P. Navás l' ha trobada á Balaguer. També se troba abundant en lo Prat del Llobregat, en la desembocadura del Llobregat, prop de la farola, etc. L' època més favorable, es, de primers de Juny á la fi de Juliol.

La taula de las formes Catalanas de la *C. Maura* L, es aquexa:

C. Maura punctigera Kr. Font Trobada, Hospitalet, riera de Horta, Poble Nou, Mataró, Rosas, Prat, desembocadura del Llobregat, Balaguer.

a. *sicula* Costa

Mülleri Beuth. idem.

a. *apicalis* Kr. Balaguer.

Mongat, Novembre 1910

APLECH DE NOTICIAS SOBRE'LS MOLUSCHS DE CATALUNYA y catalech provisional dels mateixos

per Manel de Chia

(CONTINUACIÓ)

minimum, Phil.

mucronatum, Poli.=*C. echinatum*, L. var.

norwegicum, Speng.

nodosum, Turton.=*C. roseum*, Lamk.

oblongum, Chemn.

obtritum, Loc.=*C. edule*, L. var.

papillosum, Poli.

» var. *aurea*, B. D. D.

» » *maculata*, Brus.

parvum, Phil.=*C. exiguum*, Gmel.